

سؤال: تغییر اقلیم؟ جواب: تسهیل تجارت

ایجاد پیوند

جهان در حال گرم تر شدن است. تغییر اقلیم دیگر تهدیدی دور دست نیست، بلکه یک بحران حاضر و ملموس است. از وقوع رویدادهای شدید جوی گرفته تا افزایش سطح آب دریاها، آثار آن روز به روز آشکارتر و مخرب تر می شوند. با هر گرم دی اکسید کربن اضافی که وارد جو می شود، یک گام به نقاط بحرانی اقلیم (tipping points) نزدیک تر می شویم؛ بنابراین کاهش انتشار کربن اکنون به یک اولویت فوری تبدیل شده است.

تجارت نقش مهمی در این چالش ایفا می کند. بخش حمل و نقل و لجستیک حدود ۳۰ درصد از انتشار جهانی CO₂ را به خود اختصاص می دهد؛ بخشی از این میزان ناشی از سیستم های ناکارآمد و قدیمی، مبتنی بر کاغذ است. اما الزامی نیست که این روند به همین شکل ادامه یابد.

اگرچه تسهیل تجارت به تنهایی قادر به حل بحران اقلیمی نیست، اما می تواند نقش مؤثری در این زمینه ایفا کند. دیجیتال سازی فرایندها، کاهش کاغذبازی (حذف بوروکراسی اداری) و بهبود هماهنگی فرامرزی، کارایی زنجیره تأمین را افزایش می دهد. این بدان معنا است که کالاها -از جمله اقلام فاسدشدنی مانند مواد غذایی- زمان کمتری در بنادر متوقف می مانند، کامیون ها ساعات کمتری در صف انتظار می گذرانند و هواپیماها و کشتی ها از سفرهای غیر ضروری اجتناب می کنند؛ در نتیجه هم زمان صرفه جویی می شود و هم انتشار کربن را کاهش می دهد.

اقدام برای مقابله با تغییر اقلیم تنها به کاهش انتشار در مبدأ محدود نمی شود، بلکه به حذف ناکارآمدی ها در هر مرحله مربوط است. تسهیل تجارت در هموار کردن این مسیر نقش مهمی دارد.

چگونه؟

تسهیل تجارت با ساده سازی و دیجیتالی کردن فرایندهای کاغذی، بهره وری را افزایش می دهد. در این مسیر، همچنین با کاهش مصرف کاغذ، حمل و نقل فیزیکی و سایر موارد اضافی، انتشار گازهای گلخانه ای را کاهش می دهد. تبادل داده ها به صورت لحظه ای که از طریق دیجیتال سازی ممکن می شود، منجر به تسهیل و تسریع فرآیند ترخیص کالا در مرزها شده و در نتیجه، رد پای زیست محیطی هر محموله کاهش می یابد.

راهکارهای سبز برای کاهش بروکراسی

دستور کار برنامه توسعه پایدار ۲۰۳۰ سازمان ملل بر لزوم بازتاب ملاحظات محیط زیستی در سیاست ها و اصلاحات تجاری تأکید دارد.

ناکارآمدی ها در فرایندهای تجاری منجر به افزایش انتشار کربن می شود، در حالی که بهینه سازی شبکه های تجارت بین المللی می تواند نقش مهمی در کاهش این آثار ایفا کند.

اقدامات تسهیل تجارت با روان سازی جریان اطلاعات، بهبود و ساده سازی فرایندهای اداری پیچیده و کاهش تأخیرهای مرزی، فرآیند تجارت را کارآمدتر می سازد. با اجرای چنین اقداماتی پروژه های "اتلاف جهانی تسهیل تجارت" ^۱ به کاهش رد پای کربن در تجارت جهانی کمک می کنند.

حرکت به سمت دیجیتالی شدن: فرایندهای ساده شده و دیجیتالی موجب کاهش اثرات زیست محیطی ناشی از رویه های کاغذی شده و امکان جابه جایی مؤثرتر کالاها را حتی در صورت بروز اختلال در سیستم ها فراهم می کند.

زمان: تسهیل تجارت با حذف فرایندهای تکراری و غیر ضروری، کاهش تأخیرها و کمک به کاهش انتشار گازهای گلخانه ای مرتبط با حمل و نقل، اطمینان می دهد که کالاها سریع تر و با تأثیر کمتر زیست محیطی جابه جا شوند.

هماهنگی: بهبود همکاری میان سازمان های مرزی، ارائه دندگان خدمات لجستیک و کسب و کارها اطمینان می دهد که جریان تجارت به طور روان انجام شود، انتشار گازهای گلخانه ای به حداقل برسد و در نهایت به توسعه شیوه های تجارت جهانی پایدارتر کمک کند.

ائتلاف می‌تواند کمک کند

ائتلاف جهانی برای تسهیل تجارت با مأموریت خود برای سرعت بخشی، مقرون به صرفه تر و پایدارتر کردن تجارت، به طور فعال پروژه‌های دیجیتال سازی را اجرا می‌کند که به مدرن سازی رویه‌های تجاری و بهبود ارتباط میان ذی‌نفعان زنجیره تأمین می‌انجامد. این اقدامات نه تنها به روان سازی جریان تجارت کمک می‌کنند، بلکه در کاهش انتشار کربن نیز نقش مؤثری ایفا می‌نمایند.

فعالیت‌های ما در دیجیتالی کردن فرآیندهای تجاری و اجرای بهترین شیوه‌های مرتبط نشان می‌دهد که می‌توانیم تجارت را توسعه دهیم و در عین حال انتشار گازهای گلخانه‌ای را کاهش دهیم.

تاکنون، ائتلاف بیش از ۲۰ پروژه مرتبط با دیجیتالی سازی را اجرا کرده است، از جمله ۱۲ پروژه ePhyto که کشورها را به هاب ePhyto کنوانسیون بین‌المللی حفاظت از نباتات (IPPC) Phytosanitary electronic (Certificates) متصل می‌کند، و چند پروژه دیگر نیز در حال اجرا هستند. ائتلاف همچنین سیستم‌های دیجیتال را در بنادر دریایی و زمینی گواتمالا و بنگلادش پیاده سازی کرده، از ارتقای پنجره‌های واحد در اکوادور و موزامبیک حمایت نموده و اسناد کلیدی تجاری را در سنگال، تونس و اردن دیجیتالی کرده است، و در کشورهای دیگر نیز اقدامات مشابه انجام داده است.

با جایگزینی فرایندهای مبتنی بر کاغذ با سیستم‌های دیجیتال یکپارچه، ائتلاف جهانی برای تسهیل تجارت هم مصرف کاغذ و هم انتشار ناشی از وسایل نقلیه را کاهش می‌دهد و به ایجاد یک مدل تجارت جهانی پایدارتر کمک می‌کند.

مطالعه موردی

گسترش ePhyto برای آینده‌ای سبزتر و هوشمندتر

راهکار ePhyto که توسط کنوانسیون بین‌المللی حفاظت از نباتات توسعه یافته است، تجارت کشاورزی را متحول می‌کند؛ به جای صدور کند و کاغذی گواهی‌های بهداشت نباتات، نسخه‌ای سریع تر و کارآمدتر دیجیتال ارائه می‌دهد. تا دسامبر ۲۰۲۴، بیش از ۷,۵ میلیون گواهی ePhyto در سراسر جهان مبادله شده است.

گواهی‌های دیجیتال ePhyto همچنین ردپای کربنی بسیار کمتری دارند، زیرا نیاز به مصرف کاغذ و فعالیت‌های مرتبط با تبادل آن‌ها را حذف می‌کنند. تا سال ۲۰۲۳، تلاش‌های این ائتلاف جهانی باعث صرفه‌جویی در ۱۸ درصد از انتشار کربن از طریق سیستم IPPC شده است که معادل ۵,۴۹۴ تن دی‌اکسید کربن است؛ رقمی که برابر با تقریباً ۹,۳۱۲ پرواز از نیویورک به لندن است.

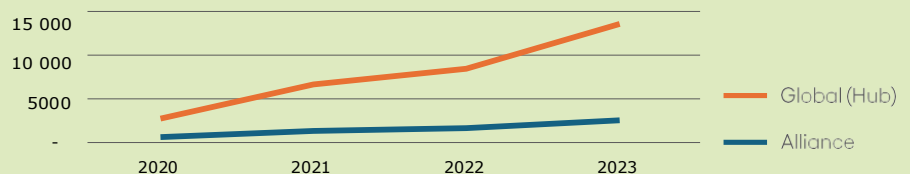
با این حال، گواهی‌های ePhyto هنوز تنها ۵ درصد از کل گواهی‌های بهداشت نباتات صادر شده در جهان را تشکیل می‌دهند. این بدان معناست که بخش عمده تجارت جهانی گیاهان که در سال ۲۰۲۲ ارزشی معادل ۱,۴ تریلیون دلار داشته است، همچنان به فرآیندهای قدیمی و مبتنی بر کاغذ وابسته است. این امر نشان‌دهنده یک فرصت بزرگ و استفاده نشده برای گسترش راهکارهای دیجیتال و افزایش بهره‌وری است.

با وجود استانداردهای بین‌المللی داده‌ای تثبیت شده و زیرساخت‌های قوی فناوری اطلاعات جهانی، گسترش به کارگیری راهکار ePhyto می‌تواند منجر به بهره‌وری، صرفه‌جویی در هزینه‌ها و منافع زیست محیطی قابل توجهی شود.

میزان تخمین صرفه‌جویی سالانه در انتشار دی‌اکسید کربن از طریق راهکار ePhyto

نقش و سهم ائتلاف در ارتباط با هاب IPPC

(tCO2e) تن دی‌اکسید کربن معادل

منبع: دبیرخانه IPPC (۲۰۲۵)، ائتلاف جهانی برای تسهیل تجارت (۲۰۲۵)

۱. با فرض میانگین ارزش هر معامله ۵۰,۰۰۰ دلار آمریکا (Duval & Hardy, ۲۰۲۱؛ بانک جهانی، ۲۰۲۱) و صدور یک گواهی بهداشت نباتات برای هر معامله، این برآورد تنها شامل تعداد گواهی‌های ePhyto مبادله شده از طریق هاب در سال ۲۰۲۲ است.

درپاره ما:

ائتلاف جهانی برای تسهیل تجارت از دولت‌های کشورهای در حال توسعه در اجرای موافقت‌نامه تسهیل تجارت سازمان جهانی تجارت (WTO TFA) حمایت می‌کند. پروژه‌های این ائتلاف، دولت‌ها و کسب و کارها را به اندازه را به عنوان شرکای برابر گرد هم می‌آورد تا اصلاحات تجاری هدفمند را اجرا کنند. با تأکید بر دیجیتالی سازی و به کارگیری سایر بهترین شیوه‌ها، پروژه‌های ائتلاف در نهایت موجب ارتقای رقابت پذیری تجاری و بهبود شرایط کسب و کار می‌شوند؛ عواملی که به عنوان محرک‌های اصلی رشد اقتصادی فراگیر و کاهش فقر به شمار می‌آیند.

info@tradefacilitation.org
www.tradefacilitation.org

@GATNews

global-alliance-for-trade-facilitation

سازمان‌های میزبان

International
Chamber
of Commerce

WORLD
ECONOMIC
FORUM

giz Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

Canada

Co-funded by
the European Union

Federal Ministry
for Economic Cooperation
and Development

Sida
SWEDISH INTERNATIONAL
DEVELOPMENT COOPERATION AGENCY